Společnost
pro církevní právo

ZRCADLO CÍRKVE

1/2021/1

Aktuality Společnosti pro církevní právo
Praha – Brno – Olomouc – Stříbro

1. ledna 2021 | 12. ročník

Latinská škola v areálu kláštera premonstrátů v Milevsku.

Latin School in the complex of the Premonstratensian monastery in Milevsko, South Bohemia.

Rok svatého Josefa

Svatý Otec vyhlásil apoštolským listem *Patris Corde* (Otcovským srdcem), vydaném při příležitosti 150. výročí prohlášení svatého Josefa ochráncem církve, dobu od 8. 12. 2020 do 8. 12. 2021 rokem svatého Josefa. Uvedl: „Bůh svěřil sv. Josefu nejcennější poklady – Ježíše a Marii – a on to plně opětoval s vírou, odvahou, něhou a otcovským srdcem. Vzývejme jeho ochranu nad církví v této době, učme se od něho ustavičně a pokorně plnit Boží vůli."

K této události nám zaslal P. Štěpán Maria Filip OP z Univerzity sv. Tomáše (Angelika) v Římě, člen Společnosti pro církevní právo, citát z díla sv. Bernarda z Clairvaux:

„[Ioseph] prorsus, inquam, filius David, non tantum carne, sed fide, sed sanctitate, sed devotione, quam tamquam alterum David Dominus invenit secundum cor suum, cui tuto committeret secretissimum atque sacratissimum sui cordis arcanum, cui tamquam alteri David A incerta et occulta sapientiae suae manifestavit."[1]

„Josef byl syn Davidův nejenom tělem, ale také vírou, svatostí a zbožností: jeho Pán našel jako druhého Davida podle svého srdce, jemu bezpečně svěřil nejtajnější a nejposvátnější tajemství svého srdce. Jemu jako druhému Davidovi zjevil hluboké a skryté úradky své moudrosti."

A my si na závěr připomeňme, že svatý Josef byl roku 1654 prohlášen za jednoho z patronů českých zemí. Svatý Josefe, pros za nás v této nesnadné době, aby byla od nás odvrácena zhouba zlé nemoci i všech jejích následků.

Občanský nový rok začíná svátkem Matky Boží

Na 1. leden byl v misále vydaném apoštolskou konstitucí papeže Pavla VI. *Missale Romanum* z 3. dubna 1969 zařazen do kalendáře zasvěcený (přikázaný) svátek *Matky Boží Panny Marie,* který je spolu s 15. srpnem a 8. prosincem jedním ze tří největších mariánských svátků v roce.

1. ledna si církev do té doby připomínala Obřezání Pána Ježíše.[2] Obřízka se v židovském společenství koná vždy osmý (podle našeho sedmý) den po narození chlapce, což bylo vyjádřeno i v křesťanském kalendáři. Vždyť vzdálenost církví zvoleného dne oslavy Narození Spasitele – 25. prosince – a připomínky jeho obřezání 1. ledna je právě sedm dní.

O to slavnější je nyní, že nový rok otvíráme připomínkou Mateřství té, která dala světu na základě svého pokorného přijetí Boží vůle slovy *fiat mihi secundum verbum tuum* – staň se mi podle slova tvého (Lk 1,38) – světu a nám všem Spasitele. A spolu s mateřstvím té největší Matky na světě oslavujeme i vyvýšení mateřství každé ženy. Kéž je nám to po celý rok zdrojem posily. A každý z nás se narodil ze své lidské maminky.

---

[1] Viz LECLERCQ J. O.S.B., ROCHAIS, H. (eds.), *Sancti Bernardi Opera*, Vol. IV, Sermones I, *In Laudibus Virginis Matris: Homilia II*, Romae, 1966, s. 34.

[2] Viz *Římský misál*, přeložil a liturgickými poznámkami opatřil P. Marian Schaller O.S.B., Praha, 1952, přetisk z roku 2015, Dědictví Svatováclavské a Nakladatelství Sypták, s. 90.

A ještě vzpomeňme v této chvíli všech kostelů, které jsou zasvěceny uctění Mariina mateřství. Tak například chrámu Matky Boží před Týnem. Nebo tak slavného i tak nešťastného chrámu Notre Dame v Paříži.

Jiří Rajmund Tretera OP

Před deseti dny jsme po staletích zažili opět konjunkci Jupitera a Saturnu

Před rokem jsme na stránkách tohoto periodika, tehdy zvaného Aktuality, připomněli, že se blíží další zasvěcený svátek slavený ve vánoční době, a sice **Zjevení Páně** neboli **Epifanie**, který připadá na *6. ledna*. A můžeme dodat, že se slaví téměř ve všech větších církvích a církevních společenstvích, takže ho můžeme považovat za ekumenický, podobě jako Vánoce, Velký Pátek a Velikonoce.

Připomínáme si o tomto svátku návštěvu učenců z východní krajiny v Betlémě. Po betlémských pastýřích je to druhá společenská skupina, která se přišla na základě vnějšího impulsu poklonit právě narozenému Spasiteli světa Ježíši Kristu. V dnešní době nám může svátek připomenout, že i vzdělaní lidé mají bojovat s pokušením pýchy a sklonit se před skutečností, která přesahuje veškerou lidskou moudrost. Svátek učenců, později nazývaných *„třemi králi“*, je možné vnímat jako svátek všech vzdělaných lidí, kteří hledají pravdu. Proto jsme jej ve svém loňském článku tak trochu ze žertu nazvali *svátkem intelektuálů*.

21. prosince 2020 jsme však měli možnost po staletích opět uvidět na nebeské klenbě týž úkaz, který pravděpodobně viděli i vzpomínaní perští učenci v roce 7 př. Kr. a který je přiměl jít a poklonit se právě v judské zemi narozenému Spasiteli světa.

Jde o zdánlivé přiblížení se čili konjunkci planet Jupitera a Saturna, která z nich na chvíli učiní hvězdu tak velké zářivosti, jakou na naší obloze jindy spatřit nemůžeme. Tedy tu konjunkci, kterou na začátku 17. století ve své pražské observatoři pozoroval a popsal württemberský pastor Jan Keppler, královský dvorní astronom. Jakou radostí musela být naplněna jeho duše, když objevil skutečnou „betlémskou hvězdu“.

Jiří Rajmund Tretera OP

Vzácný nález v Milevsku

V pondělí 21. prosince 2020 se konalo v prvním patře bývalé latinské školy v areálu milevského premonstrátského kláštera (foto na titulní straně tohoto vydání Zrcadla církve) zajímavé setkání. Prostřednictvím vybraných médií, za účasti pražského arcibiskupa Dominika kardinála Duky, českobudějovického biskupa Vlastimila Kročila, strahovského opata Daniela Janáčka a nejvyšších představitelů Jihočeského kraje byl představen veřejnosti vzácný nález, ke kterému došlo v jarních měsících roku 2020 v severní zdi kostela sv. Jiljí v Milevsku při výzkumu vedeném Ing. Jiřím Šindelářem ze společnosti Geo – cz. s.r.o.

Dnes hřbitovní kostel sv. Jiljí patří k nejvýznamnějším románským památkám jižních Čech. Jako farní kostel je prvně připomínán již roku 1150. Z této doby také pocházejí jeho nejcennější stavební prvky, věž s emporou a již zmiňovaná severní zeď.

Kostel sv. Jiljí v Milevsku.

V této severní zdi byl objeven dosud neznámý dutý prostor, identifikovaný později jako tzv. trezorová místnost. Při jejím průzkumu, prováděném speleologickou technikou a následném vyklizení sedimentů, byly nalezeny kosterní lidské pozůstatky a na lité maltové podlaze zlomky ozdob z drahých kovů.

Současně bylo zjištěno, že z prostoru trezorové místnosti směřuje východním směrem poměrně úzká, nepřístupná dutina. Z ní byly za pomoci zcela nové metody archeologického průzkumu – archeolaparoskopie – vyzdviženy zbytky dřevěného relikviáře, zdobeného zlatými a stříbrnými ozdobami. Relikviář ukrýval část železného hřebu o délce 6 cm, v horní části ozdobeného taušírovaným zlatým křížkem. Všechny části relikviáře i jeho náplň byly v nálezovém stavu detailně zdokumentovány a převezeny na odborné pracoviště Archeologického ústavu do Brna.

V průběhu tiskové konference bylo oznámeno, že jde o rozpadlý dřevěný relikviář, který obsahoval část ručně kovaného železného hřebu, odděleného odseknutím. Určení druhu a stáří dřeva provedlo odborné pracoviště University of Cambridge. Bylo zjištěno, že se jedná o dřevo modřínové, které lze za použití radiokarbonové metody C 14 datovat do rozmezí let 1290–1394. Dále bylo zjištěno dřevo dubové, datované do rozmezí let 338–416. Nalezené ozdoby ze zlata a stříbra mají tvar křížů, ryb a různých geometrických tvarů. Na největším masivním zlatém plechu ve tvaru jednoduchého zlatého kříže jsou vytepána dvě písmena „I“ a „R“, interpretovaná jako zkratka slov *Iesus Rex*. Tento zlatý kříž je dosud na jedné straně přidržován ke zbytku dřeva kovovou sponou (vlevo na fotografii Martina Frouze).

Vše nasvědčuje tomu, že byl nalezen relikviář uchovávající autentickou relikvii části hřebu z Pravého kříže v původním dubovém osazení z přelomu let 338–416. Podle datování zbytků dubového dřeva pak lze usuzovat, že došlo k nalezení reliktů byzantské Staurotheky, tedy speciálního relikviáře na ostatky Pravého kříže. Tyto relikviáře měly tvar ostatkové schránky, ikony nebo kříže. Byly většinou bohatě zdobeny drahými kovy. Modřínové dřevo datované do doby kolem založení a výstavby kláštera pak naznačuje přítomnost relikviáře při založení kláštera, pro který mohl být zřejmě nejcennější relikvií. Jeho uložení na nepřístupném, skrytém místě, může souviset s ukrytím před vypálením a pobořením kláštera husitskými vojenskými oddíly, ke kterému došlo v roce 1420.

Závěrem je nutno vyslovit uznání organizátorům konference za její vhodné načasování na termín 21. prosince 2020. Nejenom na dobu předvánočního očekávání narození Spasitele, ale také na den, kdy došlo k výjimečné astronomické události – velké konjunkci Jupitera a Saturnu, kterou astronomové spojují s historickým popisem Betlémské hvězdy!

JUDr. Jan Kotous, České Budějovice
Foto Martin Frouz

Památka patrona zpovědníků sv. Rajmunda

7. ledna oslaví celá církev památku svatého Rajmunda z Peñafortu (1175–1275), předního kanonisty a papežského zpovědníka, na krátkou dobu dokonce třetího magistra řádu dominikánů, po sv. Dominikovi a bl. Jordánu Saském.

Sv. Rajmund vytvořil sbírku předpisů kanonického práva *Liber Extra*, kterou papež Řehoř IX. v roce 1234 promulgoval tím, že ji zaslal univerzitám v Boloni a Paříži. Stala se nejen druhou největší částí svodu sbírek právních předpisů známého pod názvem *Corpus Iuris Canonici*, ale také jedním ze základních pilířů studia kanonistiky do dnešních dnů.

Kurz pro dobrovolníky duchovní péče ve zdravotnictví

Biskupství královéhradecké opět otevírá kurz pro dobrovolníky duchovní péče ve zdravotnictví.

Dobrovolník nabízí nemocným lidský zájem vyjádřený osobní návštěvou a přítomností – zpravidla formou rozhovoru, nasloucháním i mlčenlivou přítomností u lůžka, modlitbou, četbou z Bible, zprostředkováním účasti na nemocničních bohoslužbách. Zprostředkovává kontakt s duchovními všech církví a náboženství registrovaných v České republice. Dobrovolník je ochoten všem bez rozdílu věnovat svůj čas, sdílet jejich radosti, ale i starosti, strach, bolest, osamocení, úzkost... Respektuje svobodu nemocného službu přijmout, ale i odmítnout.

Délka kurzu: září – prosinec 2021 (7 sobot)

Místo setkání: Nové Adalbertinum, Velké náměstí 32, Hradec Králové

Přihláška v příloze Acta Curiae Reginae Gradecensis č. 10/2020. Součástí vyplněné přihlášky je *doporučení duchovního správce!* Termín uzávěrky přihlášek je *15. květen 2021*.

Na závěr kurzu získává dobrovolník osvědčení o absolvování a pověření ke službě.

Mons. Pavel Rousek, biskupský vikář pro diakonii a pastoraci
(Převzato z věstníku Acta Curiae Reginae Gradecensis, č. 10/2020)

Mons. Jiří Skoblík odešel na věčnost

Mons. Doc. ThDr. Jiří Skoblík, emeritní kanovník svatovítský a vyučující Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy

Na třetí neděli adventní, 13. prosince 2020, zemřel ve věku 88 let přední český odborník ve vědeckém oboru morální teologie Mons. Doc. ThDr. Jiří Skoblík, emeritní kanovník vždy věrné Metropolitní kapituly svatého Víta na Hradě pražském, blízký přítel naší Společnosti pro církevní právo. Pohřební mši sv. celebroval v pondělí 21. prosince ve vojenském kostele

sv. Jana Nepomuckého na Hradčanském náměstí kardinál Dominik Duka, koncelebrovali pražští auxiliární biskupové, generální vikáři i kanovníci metropolitní kapituly. Promluvu pronesl generální vikář biskup Zdenek Wasserbauer. Univerzitu Karlovu zastoupil děkan její Katolické teologické fakulty prof. PhLic. Vojtěch Novotný, Th.D.

Dovolte kratičkou osobní vzpomínku: v akademickém roce 1990/91 jsem byl v závěru svého už dlouhou dobu trvajícího studování na podzemně působícím Generálním studiu československé provincie Řádu bratří kazatelů dominikánů přijat po dohodě mezi řádem a vedením KTF UK, abych tam vykonal mimořádné studium morální teologie a hodegetiky (nauky o zpovědi). Oba předměty přednášel právě ThDr. Jiří Skoblík jako řádný vyučující fakulty. Jeho klidný, důkladný, přehledný a při tom všem zajímavý a strhující výklad byl pro mě velkým zážitkem. Proto jsem si dal záležet a pilně docházel na Skoblíkovy přednášky po oba semestry a snad ani jednou nechyběl. Při zkouškách byl dr. Skoblík laskavý a přiměřeně přísný. Zkušební rozhovor byl vskutku pokračováním pedagogického procesu, jak má ideálně být. Ředitel generálního studia a můj provinciál ThLic. Dominik Duka OP pak mohl, a to právě také na základě Skoblíkovy zprávy o výsledku zkoušky, dát s čistým svědomím dimisoriálky, aby mně olomoucký arcibiskup František Vaňák ještě v závěru téhož měsíce června 1991 udělil kněžské svěcení.

Milý Otče Jiří, vzpomínám, děkuji a prosím Vás o přímluvy v nebeské slávě.

P. Jiří Rajmund Tretera OP

Dominik kardinál Duka při pohřební mši.

Foto Lucie Horníková, Člověk a víra

Biskup Zdenek Wasserbauer pronáší homilii při pohřební mši.

Foto Lucie Horníková, Člověk a víra

Dominik kardinál Duka a biskup Václav Malý.

Foto Lucie Horníková, Člověk a víra

Právě vyšel sborník z konference o duchovní péči u Policie ČR a konfesněprávních dopadech pandemie

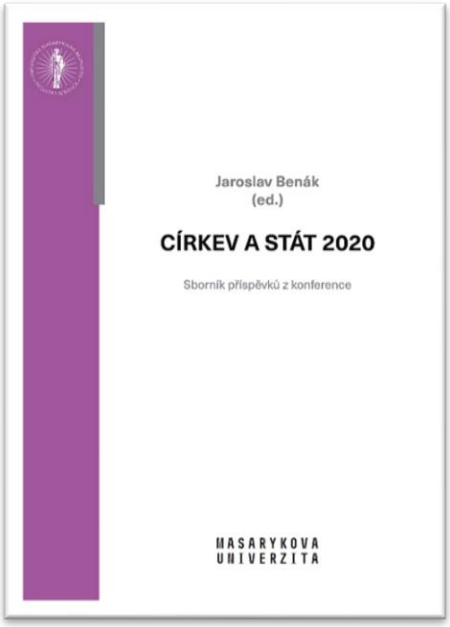

V těchto dnech vyšel sborník z *26. ročníku brněnské konference Církev a stát*, která se konala 17. září 2020 na Právnické fakultě Masarykovy univerzity a jejímž tématem byla duchovní péče u policie a konfesněprávní aspekty současné nákazy.[3]

Sborník uspořádal dr. Jaroslav Benák z Katedry ústavního práva a politologie Právnické fakulty Masarykovy univerzity, tajemník místní skupiny Společnosti pro církevní právo v Brně. Sborník vyšel v elektronické podobě a obsahuje předmluvu dr. Jaroslava Benáka a články osmi českých a slovenských autorů. Čtenářům je k dispozici na adrese: https://www.law.muni.cz/content/cs/vyzkum/publikacni-cinnost/elektronicke-volne-dostupne-publikace/sborniky-konferenci/.

BENÁK, Jaroslav (ed.), *Církev a stát 2020*, Sborník příspěvků z konference, Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Edice Scientia, sv. č. 697, Brno, 104 s., ISBN 978-80-210-9747-6 (online; pdf),

z obsahu:
HORÁK, Záboj, *Význam a účel duchovní péče náboženských společenství ve prospěch policie, obětí trestných činů a přírodních katastrof*, s. 9–24,
TUZA, Tomáš, *Duchovní péče u policie v USA*, s. 25–31,
PAVLOVIČ, Maroš, *Služobná zbraň u duchovných v ozbrojených silách a v ozbrojených zboroch Slovenskej republiky*, s. 32–46,
LAŇKA, Jiří Ignác, *Duchovní služba v prostoru Policie ČR*, s. 47–54,
NĚMEC, Ronald, *Právní rozbor prostoru kostela jako prostoru veřejného/soukromého z pohledu platného práva ČR a kanonického práva*, s. 55–63,
DVOŘÁČEK, Jiří, *Rozhodování Spolkového ústavního soudu v souvislosti s pandemií Covid-19*, s. 64–70,
BISTÁK, Roman, MÁČAJ, Ľudovít, *Odluka štátu od cirkvi? Limity štátnej moci vo vzťahu k cirkvám vo svetle pandémie koronavírusu*, s. 71–89,
ABBASI, Kamila, *Roušky, burky, nikáby: zákaz zahalování tváře a pandemie covid*, s. 90–103.

[3] Viz zpráva *Na konferenci v Brně se jednalo o policejních kaplanech*, in: Zrcadlo církve č. 9/2020/2, s. 2–5, <http://spcp.prf.cuni.cz/ZRCADLO%202020.09.2.pdf>.

Z nové literatury

HALÍK, Tomáš, *Čas prázdných kostelů*, NLN, Praha, 2020, 179 s., ISBN 978-80-7422-761-5.

KOUDELKA, Vladimír J. OP, *Dominik*, Zvěstování Božího slova, Krystal OP, Praha, 2020, 160 s., ISBN 978-80-7575-098-3.

***

Latinská škola v areálu kláštera premonstrátů v Milevsku se vstupní branou.

Přejeme Vám mnoho Božího požehnání do nového roku 2021

Periodikum Zrcadlo církve, Aktuality Společnosti pro církevní právo Praha – Brno – Olomouc – Stříbro vydává a rozesílá Společnost pro církevní právo, z. s., Sudoměřská 25, 130 00 Praha 3.

Fotografie na titulní straně: Latinská škola v areálu kláštera premonstrátů v Milevsku (Latin School in the complex of the Premonstratensian monastery in Milevsko, South Bohemia).

Šéfredaktor: P. Jiří Rajmund Tretera OP
Zástupce šéfredaktora: Záboj Horák
Redakční rada: Jan Beránek, Vojtěch Círus, Tomáš Grundza, Jakub Nagy, Marek Novák
Úprava fotografií: Antonín Krč

Starší čísla online: spcp.prf.cuni.cz/aktuality. Zrcadlo církve vychází dvakrát měsíčně.
spcp@prf.cuni.cz
ISSN 2695-0111